

sammen. Det kan den imidlertid ikke, og det er ikke mærkeligt, at den ikke kan det, for Grundloven blev ikke givet under Hensyn til de Forhold, der nu er indtraadt. Danmark roser sig gerne af sin Liberalitet, og Liberalitet og Selvbestemmelsesret ligger jo lige ved Siden af hinanden — den ene indeholder i Grunden den anden, idet man egentlig kan maale Liberaliteten efter, hvorvidt man lader de enkelte Faktorer træffe Afgørelser for deres eget Vedkommende, og det vil jo her, hvor det gælder om det folkelige Mindretals Ret, sige, at man lader det folkelige Mindretal selv bestemme over sine Anliggender. Det kommer ikke an paa, at man forvalter Landet godt, at man besørger Mindretallets Anliggender paa en heldig Maade, at man er en god Formynder, men det kommer an paa, at man lader denne Del af Befolkningen forvalte sine Anliggender selv — det er Indholdet af Selvbestemmelsesretten. Man giver paa meget liberal Maade de enkelte Sogne Lov til at forvalte og bestemme over deres Anliggender selv, men man giver ikke Mindretallet indenfor disse Sogne, de tyske Mindretal, en særlig Selvbestemmelsesret. Man har sørget for, at det tyske Mindretal kan faa sine Repræsentanter ind i Styrelsen for de enkelte Byer og Kommuner, men kun for dèr at erfare deres fuldkomne Magtesløshed overfor Flertallet og den fuldkomne Umulighed af at forvalte deres eget, som de dog alene har Forstand paa og har Hjerter til. Der er skaffet Garantier for, at man under visse Betingelser kan forlange tyske Skoler oprettet, men hvad man saa skulde vente var en Selvfølge, nemlig at disse Skoler saa var Mindretallets Skoler, er ikke Tilfældet. Det er Flertallets Skoler, saaledes at Flertallet bestemmer, hvem der skal undervise i disse Skoler, i det mindste repræsentere dem, bestemmer Lærebøger, bestemmer Læreplanen, kort sagt, bestemmer alt, hvad der angaar det indre Liv i en saadan Skole. Derfor er jeg fuldkommen enig med en af de bedste danske nationale Forkæmpere dernede i Nordslesvig i, at Forholdet er umuligt, at det er meningsløst. Skolerne, Mindretallets Skoler, maa forvaltes af Mindretallet, ikke af Flertallet, der, som jeg allerede sagde og siger med Rette, ikke har Forstand paa det og ej heller kan have Hjerter for det, hvad Mindretallet alene har. Og jeg er fuldkommen enig med Hr. Gad ogsaa i dette, at de, som forestaar saadanne Skoler, maa være

Folk, der lever i dette Folks Kultur og elsker dette Folk; det er en Selvfølge, at Staten saa maa bedømme, om de har aggressive Tendenser mod det danske Statsvæsen, og selvfølgelig maa forbeholde sig Ret til at tilbagevise dem.

Naar jeg tænker paa de Forudsætninger, under hvilke man kan forlange tyske Skoler oprettet, saa synes jeg ogsaa, at de er ufyldstgørende og lidet praktiske, idet ikke Børnenes Antal tages som det, der maa være regulerende for, hvorvidt der skal oprettes tyske Skoler eller ej, men Forældrenes Antal, saaledes at 20 pCt. af Forældrene i saadant et Sogn skal være tyske for at kunne forlange en tysk Skole oprettet; disse 20 pCt. kan kræve det, naar de repræsenterer mindst 10 Børn. At dette Tal, de 10 Børn, er sat, ser meget liberalt ud; at man bevilger en Skole for 10 Børn, er meget imødekommende. Men man glemmer, eller man overser let, at der kan være mindre end 20 pCt., maaske 19 pCt. af Forældrene, der repræsenterer et Børnetal af omkring 50 Børn, som altsaa ikke kan faa Ret til at faa oprettet slige Skoler, saaledes som det f. Eks. har været Tilfældet i Sundsmark, hvor der nu i 1½ Aar forgæves er blevet søgt om at opnaa dette, fordi der er saa mange Børn. Altsaa det, at man til Grund lægger ikke Børnenes Tal, men Forældrenes Tal, er upraktisk og tjener ikke til at imødekomme de Ønsker og den Ret, som det vilde være ret og billigt at indrømme os.

Heller ikke er det klart og tydeligt nok, hvorledes der skal forholdes med Byrderne. Det er en Selvfølge, at de Byrder, der følger af, at Befolkningen i en Landsdel er uensartet i Sindelag og med Hensyn til sine kulturelle Krav, vil blive større end under normale Forhold. Man kan i saadanne Tilfælde handle paa forskellige Maader. Man kan lægge denne Forøgelse af Byrderne paa Mindretallet selv; man kan sige, at Mindretallet selv maa bære alt, hvad det koster at tilfredsstille dets Krav; Følgen deraf vil saa være, at man maatte udskille dem fra de andre og overgive dem deres egne Anliggender til fuldkommen egen Forvaltning. Det er den Fordring, vi fra tysk Side har stillet. Man kan ogsaa gøre det paa den Maade, at man siger: Det er Kommunens Sag; og det, som det koster mere, skal udredes af Kommunen. Det er det Princip, man i Danmark følger; men det er ikke fuldkommen klart, om Kommunerne i alle Tilfælde kan forpligtes til at overtage disse